Το ότι ο Φιντέλ Κάστρο «πήρε νύχτα» την άδεια οδήγησης είναι κοινό μυστικό στην Κούβα. Οι παλαιότεροι διηγούνται πως κάποτε ο Φιντέλ οδηγούσε με τον Τσε Γκεβάρα στη θέση του συνοδηγού και τον Ραούλ στις πίσω θέσεις.

Το αυτοκίνητο έτρεχε δαιμονισμένα στην κατηφοριά, όταν κάποια στιγμή ο Τσε στράφηκε τρομαγμένος στον Ραούλ: «Ο Φιντέλ κοιμάται!».

Ατάραχος εκείνος του απάντησε: «Σσς! Μίλα πιο σιγά, μην τον ξυπνήσεις!».

Κακεντρεχές ή όχι, αυτό που δεν μπορεί να κρύψει το ανέκδοτο είναι ότι, αν και πέντε χρόνια μικρότερός του, ο Ραούλ Κάστρο σ' όλη τους τη ζωή βρισκόταν «πίσω και πλάι» στον Φιντέλ, αληθινά «ήρεμη δύναμη», στήριγμα και προστάτης του. Ο Τσε Γκεβάρα ήταν ο ασυμβίβαστος επαναστάτης, ο Φιντέλ Κάστρο είναι ο εμπνευσμένος ηγέτης, αλλά ο Ραούλ Κάστρο πάντα ήταν το στρατηγικό μυαλό για κάθε επιτυχημένο εγχείρημα, φύλακας άγγελος της επανάστασης και, κυρίως, του αδελφού του.

Στην αρχή ο Φιντέλ ήταν που προστάτευε τον Ραούλ. Ο μπαμπάς Κάστρο, ισπανός μετανάστης, βρέθηκε να καλλιεργεί και να πουλά ζαχαροκάλαμο στην United Fruit, ουσιαστική κυρίαρχο της Κούβας. Τα οικονομικά τού επέτρεπαν να διατηρεί μαγείρισσα, τη Λίνα Ρουζ Γκονζάλες. Από τη νόμιμη γυναίκα του ο μπαμπάς Κάστρο απέκτησε δυο παιδιά. Κι από τη μαγείρισσά του άλλα πέντε. Ο Φιντέλ (γεννήθηκε 13 Αυγούστου 1926) ήταν το δεύτερο από τα εξώγαμα κι ο Ραούλ το πέμπτο (γεννήθηκε 3 Ιουνίου 1931). Δέθηκαν.

Φοίτησαν σε κολέγιο ιησουϊτών και στο πανεπιστήμιο της Αβάνας. Εκεί ο Ραούλ εντάχθηκε στην κομμουνιστική νεολαία. Ο Φιντέλ διάβαζε μαρξιστικά βιβλία, αλλά παρέμενε ανένταχτος. Στα 1947 έγινε μέλος του Κόμματος του Λαού. Στον κομμουνισμό έμελλε να προσχωρήσει στα τέλη της δεκαετίας του '50.

Πότε ακριβώς άλλαξαν οι ρόλοι κι ο Ραούλ, από προστατευόμενος, μεταβλήθηκε σε προστάτη του Φιντέλ παραμένει αδιευκρίνιστο. Όμως, αν και δεμένοι μεταξύ τους, είναι διαμετρικά αντίθετοι χαρακτήρες.

Σύμφωνα με τον παλιό συναγωνιστή και βιογράφο του, Νορμπέρτο Φουέντες («Η αυτοβιογραφία του Φιντέλ Κάστρο»), ο Φιντέλ διατηρούσε αξιοθαύμαστη ερωτική αντοχή έχοντας αναρίθμητες σχέσεις με κάθε είδους γυναίκες (υπηρέτριες, πόρνες, νοικοκυρές, χωριάτισσες, αστές, ελεύθερες και παντρεμένες, λευκές, μιγάδες και μαύρες, κυρίως «λευκές με ανοιχτόχρωμα μάτια, ξανθά μαλλιά και ει δυνατόν μπούκλες, με γεμάτες γάμπες και στήθη σε μέγεθος μέτριας φράπας, στητά ύστερα από δυο ή τρεις γέννες»).

Για τον Ραούλ ένας και μοναδικός ήταν ο έρωτας της ζωής του: η κατά έναν χρόνο μεγαλύτερή του Βίλμα Εσπίν, κόρη πλούσιου μεγαλοδικηγόρου, χημικός μηχανικός, με πτυχίο από το MIT και με δέκα χρόνων μαθήματα χορού και κλασικού τραγουδιού. Τη δεκαετία του ’50 βρέθηκε αντάρτισσα στη Σιέρα Μαέστρα. Τα βράδια τραγουδούσε με τους συντρόφους της γύρω από τη φωτιά. Έως να γίνει 28 χρόνων, δεν είχε γνωρίσει εραστή.

Ο Ραούλ την άκουσε να τραγουδά στα 1958 και μαγεύτηκε. Παντρεύτηκαν αμέσως μετά την πτώση της Αβάνας το 1959 κι έμειναν μαζί έως τον θάνατό της, το καλοκαίρι του 2007.

Ο Φιντέλ εξελίχθηκε σε δικηγόρο - προστάτη των φτωχών, στους οποίους παρείχε δωρεάν τις υπηρεσίες του όταν είχαν προβλήματα με το άγριο καθεστώς του Μπατίστα. Ο Ραούλ προτιμούσε να βάζει βόμβες.

Κάποια στιγμή, ο Φιντέλ ανακάλυψε ότι η ελευθερία δεν κερδίζεται στις αίθουσες των δικαστηρίων. Με τον αδερφό του οργάνωσε το επαναστατικό κίνημα των κουβανών καταπιεσμένων. Η εξέγερση ξέσπασε στις 26 Ιουλίου 1953 με επίθεση σε κρατικούς στρατώνες στη Μονκάδα. Το εγχείρημα απέτυχε, αλλά ήδη είχαν μπει τα θεμέλια για τη δημιουργία του θρύλου. Ο Φιντέλ σύρθηκε στη φυλακή με μια καταδίκη 15 χρόνων. Το 1954 αποφυλακίστηκε χάρη σε μια γενική αμνηστία.

Τα δυο αδέρφια αποφάσισαν να περάσουν στο Μεξικό και να οργανώσουν επαναστατική ομάδα. Ο Ραούλ πήγε πρώτος για «αναγνώριση εδάφους». Λίγο καιρό αργότερα έφτασε και ο Φιντέλ. Έδωσαν στην οργάνωσή τους το όνομα «Κίνημα της 26ης Ιουλίου», σε ανάμνηση της πρώτης τους προσπάθειας.

Ο κουβανός επαναστάτης Αντόνιο Λόπες Φερνάντες είχε γνωρίσει τον Τσε Γκεβάρα, όταν πολεμούσαν το καθεστώς της Γουατεμάλας. Τον ξανασυνάντησε σ' ένα νοσοκομείο, όπου ο Τσε δούλευε ως γιατρός. Του πρότεινε να τον φέρει σε επαφή με τα δυο αδέλφια. Πριν να συναντηθεί με τον Φιντέλ, ο Τσε πέρασε από τον «έλεγχο» του Ραούλ και ενημερώθηκε για το αντιδικτατορικό κίνημα στην Κούβα, την επιχείρηση στη Μονκάδα, τον Φιντέλ και τη στάση του στο δικαστήριο («Η ιστορία θα με δικαιώσει», είχε πει) αλλά και για τη σταθερή απόφαση των κουβανών να απαλλαγούν από τον δικτάτορα.

Ο Ραούλ έκανε θετική εντύπωση στον Τσε, αλλά κι εκείνος είδε στο πρόσωπο του αργεντινού γιατρού έναν πολύ χρήσιμο άνθρωπο για τα σχέδια των κουβανών επαναστατών. Οι τρεις τους κι ογδόντα ακόμη πατριώτες επέστρεψαν κρυφά στην Κούβα με τη θρυλική θαλαμηγό «Γκράνμα». Ήταν 2 Δεκεμβρίου 1956 όταν έγινε η μυστική απόβαση της ομάδας. Δυο χρόνια αργότερα, τα πάντα είχαν αλλάξει. Ο ανταρτοπόλεμος άρχισε από τα απόρθητα βουνά της Σιέρα Μαέστρα και γρήγορα πήρε διαστάσεις τυφώνα. Με μανιφέστο του, το 1958, ο Φιντέλ Κάστρο καλούσε τον λαό σε ολοκληρωτικό πόλεμο.

Το σάπιο καθεστώς του Μπατίστα άρχισε να καταρρέει. Γρήγορα οι αμερικάνοι κατάλαβαν πως δεν μπορούσε να τους προφυλάξει. Άρχισαν να εγκαταλείπουν την ύπαιθρο κι έπειτα και την ίδια την πρωτεύουσα.

Τέλη του 1958 η επανάσταση είχε μεταφερθεί στην άλλοτε φαντασμαγορική πόλη. Οι οδομαχίες δεν κράτησαν πολύ. Την πρωτοχρονιά του 1959 ο δικτάτορας Φουλτζένσιο Μπατίστα το έσκαγε στη Δομινικανή Δημοκρατία, ενώ η Αβάνα έπεφτε στα χέρια των επαναστατών. Η θριαμβευτική είσοδος του Φιντέλ Κάστρο στην πρωτεύουσα έγινε στις 8 Ιανουαρίου. Πέντε εβδομάδες αργότερα, στις 16 Φεβρουαρίου 1959, ο Φιντέλ ορκιζόταν πρωθυπουργός.

Το αμερικάνικο κεφάλαιο προσπάθησε να τον προσεταιριστεί με υποσχέσεις για ποταμό δολαρίων ως έκφραση της βοήθειας των ΗΠΑ. Ο Φιντέλ απάντησε με εθνικοποιήσεις των εργοστασίων και επιβολή κρατικού ελέγχου στις μεγάλες φυτείες ζαχαροκάλαμου, αλλά και με ανοίγματα στη Σοβιετική Ένωση και την Κίνα, στα οποία πρωτοστατούσε ο Ραούλ, καλλιεργώντας και διατηρώντας καλές σχέσεις μαζί τους.

Τον ίδιο καιρό, ως υπουργός Άμυνας και αρχηγός των ενόπλων δυνάμεων, ο Ραούλ μετέτρεπε τους αντάρτες σε αξιόμαχο τακτικό στρατό 55.000 ανδρών.

Οι κεφαλαιούχοι των ΗΠΑ ποτέ δεν ήταν πρόθυμοι να χάσουν τη δεύτερη στον κόσμο ζαχαροπαραγωγό χώρα. Τον Ιανουάριο του 1961 οι ΗΠΑ διέκοψαν τις διπλωματικές τους σχέσεις με την Κούβα. Στις 17 Απριλίου οργάνωσαν απόβαση κουβανών εξόριστων και αμερικάνων «εθελοντών» στον Κόλπο των Χοίρων. Η επιχείρηση κατέληξε σε φιάσκο.

Οι αμερικάνοι δεν το έβαλαν κάτω. Στις 22 Οκτωβρίου 1962 ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζον Κένεντι ανακοίνωσε ότι μια σοβιετική βάση πυραύλων χτιζόταν στην Κούβα και διέταξε ναυτικό αποκλεισμό με αναχαίτιση των πλοίων που θα μετέφεραν εξοπλισμό στη βάση. Ο αποκλεισμός ίσχυσε δύο μέρες αργότερα. Ο ηγέτης της Σοβιετικής Ένωσης Νικίτα Χρουστσόφ έστειλε μήνυμα στον πρόεδρο των ΗΠΑ Τζον Κένεντι (26 του ίδιου μήνα) προτείνοντάς του να αποσύρει τους πυραύλους του από την Κούβα, αν οι ΗΠΑ έκλειναν τις βάσεις τους στην Τουρκία.

Η πρόταση δεν έγινε δεκτή και η κρίση οξύνθηκε με κίνδυνο να προκληθεί αμερικανοσοβιετικός πόλεμος. Η ανακοίνωση του Χρουστσόφ (28 Οκτωβρίου) ότι οι πύραυλοι, μετά την αποσυναρμολόγησή τους, θα επιστρέφονταν στη Σοβιετική Ένωση ανάγκασε τον Κένεντι να απαντήσει ότι οι ΗΠΑ αίρουν τον στρατιωτικό αποκλεισμό της Κούβας.

Άρχισε όμως ο οικονομικός πόλεμος, με άμεσο αποτέλεσμα η Κούβα να σπρώχνεται όλο και πιο πολύ στη σφαίρα επιρροής της Σοβιετικής Ένωσης και της Κίνας. Την περίοδο 1965 - 1971 επιχειρήθηκε η «εξαγωγή της επανάστασης» στη Λατινική Αμερική. Δεν καρποφόρησε. Στα 1972 η χώρα εντάχθηκε στην Κομεκόν, την «ανατολική απάντηση» στην τότε ΕΟΚ.

Ακολούθησε η αποστολή του εκστρατευτικού σώματος της Κούβας στην αφρικανική Ανγκόλα. Η εκεί παρουσία των κουβανών βοήθησε αποφασιστικά να γείρει η νίκη στη μεριά του Απελευθερωτικού Κινήματος της Ανγκόλας.

Στις αρχές της δεκαετίας του ’90, όταν κατέρρευσε ο υπαρκτός σοσιαλισμός, ο Ραούλ Κάστρο, με τη μνημειώδη φράση του «Τα φασόλια έχουν μεγαλύτερη αξία από τα κανόνια», ήταν εκείνος που πρωτοστάτησε για το άνοιγμα της κουβανικής οικονομίας στην ελεύθερη αγορά. Χάρη σ’ αυτόν ο στρατός της Κούβας συμμετέχει στην κερδοφόρα επιχείρηση La Gaviota, η οποία (σύμφωνα με αμερικάνικες εκτιμήσεις) αποφέρει το 60% των εσόδων από τον τουρισμό, πηγή ανάπτυξης της Κούβας την τελευταία 15ετία.

Άλλωστε, ως επικεφαλής των ενόπλων δυνάμεων της Κούβας, ο Ραούλ διαδραμάτιζε σημαντικό ρόλο. Το 1997, ο Φιντέλ τον έχρισε διάδοχό του. Είχε πει τότε: «Ο Ραούλ είναι νεαρότερος από εμένα, δυναμικότερος από εμένα. Θα έχει περισσότερο καιρό στη διάθεσή του».

Θα έχουν όμως και οι κουβανοί περισσότερο... χρόνο. Σύμφωνα με τους κακεντρεχείς, στις συχνές παλλαϊκές συγκεντρώσεις στην Αβάνα ο Φιντέλ συνήθιζε να μιλά από μιάμιση έως δυόμισι ώρες. Ο Ραούλ σπάνια ξεπερνά το εικοσάλεπτο.

Έως την Κυριακή, 24 Φεβρουαρίου 2008, ήταν πρώτος αντιπρόεδρος του Συμβουλίου του Κράτους, δηλαδή, σύμφωνα με το Σύνταγμα, διάδοχος του Φιντέλ και δεύτερος γραμματέας του Πολιτμπιρό και της Κεντρικής Επιτροπής του Κουβανικού Κομμουνιστικού Κόμματος.

Όταν τον ρωτούσαν τι θα συμβεί στην Κούβα μετά τον θάνατο του Φιντέλ, ο Ραούλ απαντούσε: «Δεν μπορούμε να ξέρουμε, γιατί δεν μπορείς να αντικαταστήσεις έναν ελέφαντα με εκατό λαγούς».

Όμως, από τις 31 Ιουλίου 2006, ο Ραούλ Κάστρο ήταν ουσιαστικά ο ηγέτης της Κούβας με απόφαση του Φιντέλ, ο οποίος, πρώτη φορά έπειτα από 47 χρόνια, εκχώρησε προσωρινά την εξουσία καθώς μια αιμορραγία στο έντερο και η εγχείρηση που ακολούθησε τον έστειλαν σε προσωρινή αποστρατεία.

Κατά το Γαλλικό Πρακτορείο Ειδήσεων, το μεγαλύτερο επίτευγμα του Ραούλ Κάστρο τους 19 μήνες της προσωρινής ηγεσίας του είναι ότι «κατόρθωσε να αλλάξει την εικόνα του σκληρού στρατιωτικού, που είχε έως τότε, με την εικόνα ενός συνετού μεταρρυθμιστή».

Τους 19 αυτούς μήνες εξελίχθηκε σε υποστηρικτή μιας ρεαλιστικής αλλαγής «μέσα στη συνέχεια» του σοσιαλισμού. Σε ομιλία του (26 Ιουλίου 2007) έκανε έκκληση στους κουβανούς να μιλάνε για τα προβλήματά τους «με θάρρος και ειλικρίνεια» στις κομματικές οργανώσεις, στις συνοικίες και στους τόπους εργασίας. Προειδοποίησε όμως ότι δεν θα συμβεί τίποτε «θεαματικό» και ότι οι μεταρρυθμίσεις θα προχωρήσουν «λίγο λίγο», διότι οι κουβανοί πρέπει να σχηματίσουν «μια συναίνεση».

Στην ίδια εκείνη ομιλία του είχε πει ότι το σύστημα «πρέπει να εκδημοκρατιστεί περισσότερο» σημειώνοντας πως, αν το Κομμουνιστικό Κόμμα παραμείνει μοναδικό κόμμα στη χώρα, θα πρέπει να είναι «το πιο δημοκρατικό που υπάρχει».

Την Κυριακή, 24 Φεβρουαρίου 2008,ο Ραούλ Κάστρο ανέλαβε και επισήμως τα ηνία της Κούβας ως διάδοχος του Φιντέλ...

(Ποντίκι, 28.2.2008)